

Provinciale Staten van Flevoland
D.t.v. de griffier mevrouw A. Kost

INTERN

Verzenddatum

12 JULI 2016

Onderwerp

Beantwoording statenvragen Brexit

Bijlagen

1

Uw kenmerk

Ons kenmerk

1936630

Geachte mevrouw Kost,

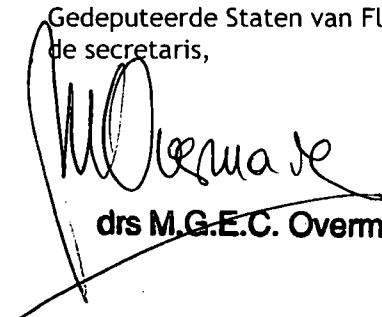
Hierbij ontvangt u de antwoorden op de schriftelijke statenvragen van de statenfractie van D66 over de gevolgen van Brexit voor Flevoland zoals ingediend op 4 juli 2016.
Het college van Gedeputeerde Staten heeft de antwoorden op deze vragen vastgesteld op 12 juli 2016.

Wij verzoeken u de statenleden in kennis te stellen van de vragen en antwoorden.

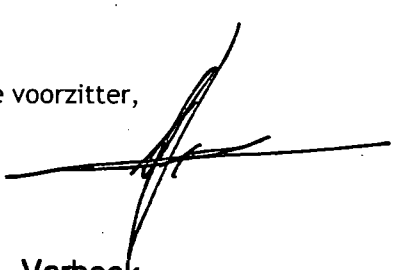
Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,
de secretaris,

drs M.G.E.C. Overmars

de voorzitter,

L. Verbeek

Inlichtingen bij
E.M. Strating

Doorkiesnummer
0320-265279

Bezoekadres
Visarenddreef 1.
Lelystad

Bij het provinciehuis is het aantal parkeerplaatsen voor bezoekers (ingang Visarenddreef) beperkt. In de omgeving van het provinciehuis bevindt zich een aantal parkeergarages. Vanwege de ligging naast het NS-station is het provinciehuis uitstekend bereikbaar met het openbaar vervoer. Meer informatie over de bereikbaarheid vindt u op onze website www.flevoland.nl.

Schriftelijke statenvragen van de statenfractie van D66 over de gevolgen van Brexit, ingediend op 4 juli 2016, en de antwoorden daarop van het college van Gedeputeerde Staten zoals vastgesteld op 12 juli 2016 (1936633).

Vraag 1 en 2

1. Is op korte termijn enig effect van de actuele ontwikkelingen in het Verenigd Koninkrijk voor Flevoland te verwachten? Zo ja, welke gevolgen hebben deze ontwikkelingen voor Flevoland, direct of indirect, naar uw inschatting?

2. Welke gevolgen verwacht u van een Brexit voor Flevoland, direct of indirect?

Hoe groot is de 'exposure' van het Flevolandse bedrijfsleven?

Kunt u in uw antwoord ingaan op de gevolgen van

A. De veranderde economische situatie in het VK

B. De veranderde deelname van eventuele Britse partners in Europese projecten

C. De veranderde toegankelijkheid van het VK voor het Flevolandse bedrijfsleven, en meer specifiek voor de visserijsector, door wellicht moeilijker im- en export en beperken van de visserijgronden (zie ook Flevopost, editie NOP/Urk van dinsdag 28 juni)

Beantwoording vraag 1 en 2

De gevolgen van een Brexit voor Nederland, en Flevoland in het bijzonder, zijn moeilijk te voorspellen en voor een deel ook nog niet te overzien. Op voorhand is niet duidelijk hoe verschillende economische effecten op elkaar zullen inwerken. Denk daarbij aan hogere handelsbarrières, verslechterde wisselkoers tussen de Euro en het Pond en investeringsonzekerheid. Een belangrijke factor is de wijze waarop de handelsrelatie tussen het Verenigd Koninkrijk (VK) en de Europese Unie (EU) invulling krijgt na de uittreding.

Op korte termijn zijn de Britten nog lid van de EU. Na het officiële begin van het uittredingsproces zijn de EU-verdragen volgens artikel 50 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) nog maximaal twee jaar voor het Verenigd Koninkrijk geldig. In de tussentijd wordt onderhandeld over een nieuwe relatie met de Britten.

Op basis van studies van vooraanstaande instituten zoals de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), het Centraal Plan Bureau (CPB) en gerenommeerde mediabronnen, zijn onderstaand een aantal verwachte effecten op een rij gezet.

Deze studies geven in eerste instantie inzicht in de effecten voor Nederland. Vandaaruit hebben wij gekeken hoe dit doorwerkt naar de Flevolandse situatie.

Effecten voor Nederland

1. De OESO voorspelt als gevolg van een samenspel van economische effecten (afnemende handel in het VK, een spillovereffect naar het Europees continent, toegenomen consumentenonzekerheid, etc.) een krimp van de economie van de overige EU landen van ca 1. % van het Bruto Nationaal Product (BNP) op korte termijn. In het VK krimpt het BNP met 3,3% op korte termijn in tot 5,1% op lange termijn. Bron: OESO-rapport The Economic Consequences of a Brexit - A Taxing Decision, april 2016;

2. Indien het niet lukt om als alternatief voor de gemeenschappelijk markt toe te treden tot de Europese Economische Ruimte (EER) - het model Noorwegen- of tot de Europese Vrijhandelsassociatie (EVA) - het model Zwitserland-, dan daalt volgens het OESO- rapport de export van het VK met het verlaten van de EU met 6,4 %. Ook de import uit EU landen naar het VK daalt.

De onderhandelingen over een nieuw handelsverdrag zullen naar verwachting moeilijk verlopen omdat de overige EU leden (met namen Frankrijk en Duitsland) niet de indruk willen wekken dat het makkelijk is om uit de EU te stappen en vervolgens een handelsakkoord af te sluiten.

3. Volgens het CPB wordt Nederland relatief hard geraakt door een Brexit omdat de economie meer dan in andere EU landen verweven is met het VK. De export naar het VK bedraagt ca € 55 mrd. Het CPB becijfert dat de kosten voor Nederland kunnen oplopen tot 1,2% van het BBP, wat neerkomt op € 10 mrd. Bron: CPB-rapport gevolgen van een Brexit;

4. Duidelijk is al wel dat het uittreden tot grote onrust heeft geleid op financiële markten. Economische onzekerheid draagt niet bij aan internationale handel, bedrijfsinvesteringen en herstel van consumentenvertrouwen.

5. CPB: 'Het VK wordt minder aantrekkelijk als toegangspoort tot de EU. Nederland kan profiteren van buitenlandse investeringen die zich verplaatsen naar het continent'.

Het overheersende beeld is evenwel dat de negatieve effecten op de handel de positieve effecten overschaduwen.

6. Inkomend toerisme: Groot-Brittannië staat op de derde plaats met ruim 1,9 miljoen bezoekers (+5%). Bron: Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC).
7% van de overnachtingen in Flevoland geven als herkomstland het VK op. Engelse toeristen zijn van beperkte economische betekenis. Het gaat veelal om low-budget consumenten. De Engelse toerist is vooral gericht op Amsterdam.
7. In Nederland wonen volgens het Centraal Bureau Statistiek ongeveer 44.000 Britten, waarvoor de Brexit mogelijk consequenties heeft voor hun verblijfsstatus.
8. De Rijksdienst voor Ondernemerschappij heeft inmiddels een Brexit-loket ingesteld (RVO; Hollanduktrade). RVO zal de komende tijd bijeenkomsten organiseren voor sectoren die het meest door Brexit getroffen lijken te worden, zoals de delfstoffenwinning, maakindustrie en landbouwsector.
9. Financieel Dagblad: Brexit is een 'game changer' voor de politieke verhoudingen in de EU. In het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid ontstaat steun voor marktinterventies om boeren in Frankrijk, Duitsland en Polen tevreden te houden. Dit is niet in het belang van de Nederlandse agribusiness.

Effecten voor Flevoland

Er is geen onderzoek beschikbaar dat specifiek op de Flevolandse economie ingaat. Maar de effecten die voor Nederland verwacht worden, hebben zeer waarschijnlijk ook doorwerking naar Flevoland.

De Flevolandse economie is export georiënteerd. In Flevoland draagt de export voor een 20% bij aan het Bruto Regionaal Product. De exposure van de Brexit is naar verwachting iets lager dan op nationaal niveau (ca 30%).

In het onderzoek van het CPB wordt aangegeven dat bepaalde sectoren zwaarder getroffen worden zoals voor de Agrofood, die in Flevoland belangrijk is.

Volgens de factsheet 'Flevoland in Internationaal Perspectief' neemt Engeland de vijfde plaats in op de lijst van importlanden. Engeland staat volgens deze factsheet niet in de top 5 van exportlanden. Voor Nederland staat Engeland op de vierde plaats. Ook hieruit kan een iets lagere exposure worden afgeleid

Engeland staat op de derde plaats van vestigingslanden van het moederbedrijf, na Duistland en de VS. Het gaat om 66 bedrijven.

Dit biedt op zich kansen voor Engelse bedrijven die zich vanwege de Brexit op het continent willen vestigen om de toegang tot de interne markt zeker te stellen.

Effecten voor visserij

Een Brexit heeft naar verwachting ook consequenties voor de visserijsector 'op' Urk. De export naar Engeland is niet groot. Maar het kan er wel toe leiden dat de Nederlandse visserij vloot haar toegang verliest om in Engelse wateren te vissen. Verder zijn er 10 tot 12 schepen die onder de Engelse vlag vissen in eigendom van Urkers, die moeten aanlanden in Engeland en vervolgens importeren met heffingen in Nederland, de visverwerkende industrie moet tegen hogere prijzen inkopen en de consumentenprijs stijgt.

Vraag 3

3. Bij een Brexit valt het VK zowel als betaler als begunstigde weg in tal van regelingen. Dit heeft gevolgen voor budgetten en wellicht ook voor de verdeling er van.

A. Welke gevolgen verwacht u voor 'Brusselse' regelgeving en regelingen waar Flevoland mee geconfronteerd wordt? Wij denken dan aan wijzigingen in de uitvoering van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (POP3, LEADER), het economisch beleid (Horizon 2020, Junckerfonds), het visserijbeleid of het cohesiebeleid (o.m. EFRO, INTERREG).

B. Heeft een Brexit gevolgen voor de Flevolandse lobbystrategie? Zo ja, welke?

Beantwoording vraag 3a en 3b

De Europese Commissie heeft bevestigd dat het EU-budget na 2020 als gevolg van Brexit met 15 procent daalt en betitelt dit als een „zorgwekkende daling“. De EU besteedt tussen 2014 en 2020 ruim 350 miljard euro aan regionaal beleid.

De Brexit heeft onvermijdelijk effect op het toekomstig cohesiebeleid, waar EFRO en Interreg onderdeel van is en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid waar POP en Leader onderdeel van zijn. Hoe de lopende programma's financieel geraakt worden is nog niet bekend.

Vooralsnog heeft Brexit geen inhoudelijke gevolgen voor de Europastrategie Flevoland en de Europastrategie Regio Randstad, die thans ter vaststelling bij PS voorliggen. Beide strategieën zijn gebaseerd op wat in Brussel actueel is enerzijds en wat de Flevolandse belangen zijn anderzijds. Die twee wijzigen niet. De actualiteit in Brussel wordt bepaald door zeer langlopende beleidsagenda's. Het wegvallen van Groot-Brittannië heeft wel gevolgen voor de operationele uitwerking, met wie wordt gesproken en bij wie steun wordt gezocht enz. Maar die uitwerking in de dagelijkse praktijk is geen onderdeel van de strategie.

Vraag 4

4. Het referendum en de verwachte Brexit biedt ook kansen voor Flevoland, bijvoorbeeld doordat in het VK gevestigde bedrijven naar het vaste land van Europa verhuizen, om aansluiting te houden met de Europese markt, van Morgan Stanley tot EasyJet. Welke kansen ziet u?

Beantwoording vraag 4

Het VK wordt minder aantrekkelijk als toegangspoort tot de EU. Nederland kan mogelijk profiteren van buitenlandse investeringen die zich verplaatsen naar het continent (zie punt 4 vraag 1). Nederland is door haar gunstige vestigingsklimaat en de Trans-Atlantische oriëntatie van de economie een goed alternatief. Dit geldt zeker ook voor Flevoland als onderdeel van de Metropool Regio Amsterdam (MRA).

Het overheersende beeld is evenwel dat de negatieve effecten op de handel de positieve effecten overschaduwen.

Vraag 5

5. Welke mogelijkheden ziet u voor GS om zich enerzijds in te zetten voor het beperken van de negatieve gevolgen voor Flevoland en haar bedrijfsleven en anderzijds voor acties om kansen te verzilveren, bijvoorbeeld door actieve acquisitie van bedrijven door uzelf of door de OMFL? Welke inzet bent u voornemens te plegen? Kunt u in dit stadium concreet aangeven welke doelen u hierbij nastreeft?

Beantwoording vraag 5

De buitenlandse acquisitie is in de provincie Flevoland belegd bij de Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland (OMFL). Daarbij werkt zij nauw samen met de Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA), onderdeel van Ministerie EZ. De NFIA ziet op dit moment een duidelijke toename in informatieverzoeken. Hoe en of zich dat in concrete leads voor vestiging van buitenlandse bedrijven vertaalt is nog niet aan te geven. Bedrijven zijn zich op dit moment vooral aan het oriënteren, ook in andere EU landen.

De uitwerking van het economisch programma, onderdeel Markt&Cultuur zet bewuster dan afgelopen jaren in op de internationale aspecten van ondernemen. Zowel handelsbevordering (import/export) van Flevolandse bedrijven als acquisitie van internationale bedrijven naar de regio. Dit onderdeel van het economisch programma wordt de komende maanden verder uitgewerkt en zal in het vierde kwartaal aan PS worden voorgelegd.

12-07-2016,
Lelystad
Edoc: 1936633